

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1969-1970.

13 MEI 1970.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de beslechting van geschillen met betrekking tot investeringen tussen Staten en onderdanen van andere Staten, opgemaakt te Washington op 18 maart 1965.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE ZAKEN (1) UITGEBRACHT
DOOR DE HEER **VAN BOGAERT**.

MIJNE HEREN,

Het initiatief voor het tot stand brengen van dit Verdrag ging uit van de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling. De internationale investering is een essentiële factor voor de economische ontwikkeling, doch deze wordt soms gehinderd doordat de investeerders in het buitenland blootgesteld worden aan politieke risico's door verandering van regime, aan maatregelen van onteigening zonder bevredigende schadeloosstelling, aan inmenging van de Staat, waardoor de controle over de bedrijven aan de investeerders wordt ontnomen of de opbrengsten worden verminderd. Het is in het verleden herhaaldelijk gebeurd, dat een Staat door wettelijke regelingen of door regeringsbeslissingen zijn contractuele verbintenissen in verband met investeringen gepoogd heeft niet na te leven.

(1) De volgende leden hebben aan de beraadslagingen van de Commissie deelgenomen :

De heren Struye, voorzitter; Ansiaux, Ballet, Custers, Dehousse, Dejardin, Dekeyzer, Herbiet, Housiaux, Hulpiau, Maisse, Risopoulos, Thiry en Van Bogaert, verslaggever.

R. A 7761

Zie :

Gedr. St. van de Kamer van Volksvertegenwoordigers :
75 (Buitengewone zitting 1968) : Ontwerp van wet.

Handelingen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers :
4 en 5 december 1968.

Gedr. St. van de Senaat :
255 (Zitting 1969-1970) : Amendement.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1969-1970.

13 MAI 1970.

Projet de loi portant approbation de la Convention pour le règlement des différends relatifs aux investissements entre Etats et ressortissants d'autres Etats, faite à Washington le 18 mars 1965.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES AFFAIRES ETRANGERES (1)
PAR M. **VAN BOGAERT**.

MESSIEURS,

La présente Convention a été établie à l'initiative de la Banque Internationale pour la Reconstruction et le Développement. L'investissement international est un facteur essentiel du progrès économique, mais celui-ci est parfois entravé du fait des risques auxquels les investisseurs se voient exposés à l'étranger : risques politiques à la suite d'un changement de régime, mesures d'expropriation sans compensation adéquate, ingérence de l'Etat enlevant aux investisseurs le contrôle sur les entreprises ou réduisant leur revenu. Il est arrivé fréquemment qu'un Etat ait tenté de se soustraire à ses obligations contractuelles en matière d'investissements, en prenant soit des dispositions légales, soit des décisions au niveau gouvernemental.

(1) Les membres suivants ont participé aux délibérations de la Commission :

MM. Struye, président; Ansiaux, Ballet, Custers, Dehousse, Dejardin, Dekeyzer, Herbiet, Housiaux, Hulpiau, Maisse, Risopoulos, Thiry et Van Bogaert, rapporteur.

R. A 7761

Voir :

Document de la Chambre des Représentants :
75 (Session extraordinaire de 1968) : Projet de loi.

Annales de la Chambre des Représentants :
4 et 5 décembre 1968.

Document du Sénat :
255 (Session de 1969-1970) : Amendement.

De Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling, die dikwijls optreedt als bemiddelaar bij het sluiten van verdragen of zich borg stelt voor de verwezenlijking van investeringsakkoorden als ze zelf niet tussenkomt bij de investeringen, heeft sedert meerdere jaren het sluiten van een overeenkomst voorgestaan waardoor een eenvormige en multilateraal aanvaarde procedure zou worden ingesteld om gevallen van contractbreuk of geschillen omtrent de contracten te regelen. Aldus kwam dit verdrag tot stand onder de auspiciën van de Wereldbank, die trouwens belast is met het bewaren van de authentieke tekst (art. 75).

Het belangrijk principe, waarop de overeenkomst steunt, ligt in een afstand van het diplomatiek beschermrecht, dat door een Verdragsluitende Partij niet meer zal uitgeoefend worden, wanneer een van zijn onderdanen in een investeringsgeschil is gewikkeld met een andere Staat en beide contractanten de arbitrageprocedure van het verdrag hebben aanvaard (art. 27, lid 1). Naar het traditioneel volkenrecht kan een enkeling in beginsel niet optreden tegen een vreemde Staat. Alleen de eigen Staat kan diplomatiek optreden voor de bescherming van zijn onderdaan. Verdragsrechtelijk kan van deze traditionele regel worden afgeweken en dit verdrag bevat een dergelijke afwijking. De private rechtspersoon moet niet meer voorafgaandelijk zich tot zijn eigen Staat wenden om voor hem op te treden. Het verdrag bepaalt, dat de private rechtspersoon zelf onmiddellijk de internationale procedure kan instellen.

De verdragsluitende partijen hebben trouwens ook aanvaard geen internationale eisen te doen gelden in verband met dergelijke geschillen, tenzij de andere Staat veroordeeld werd en weigert zich naar de uitspraak te schikken (art. 27, lid 1). In dit geval staat men immers niet meer voor een contractbreuk maar voor het niet naleven van de verdragsverplichtingen en krijgt het conflict het karakter van een geschil tussen staten.

De Verdragsluitende Partijen blijven ook nog vrij diplomatieke stappen aan te wenden om de regeling van een geschil te vergemakkelijken (art. 27, lid 2).

Voor het oplossen van geschillen wordt een Internationaal Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen opgericht (art. 1, lid 1), waarvan de zetel gevestigd is in het hoofdkantoor van de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling (art. 2). Het Centrum heeft een Raad van Beheer en een Secretariaat (art. 3). De Raad van Beheer bestaat uit een vertegenwoordiger voor iedere verdragstaat. Indien geen vertegenwoordiger werd aangeduid, zal de beheerder van de verdragstaat in de Bank optreden als de vertegenwoordiger in de Raad van Beheer van het Centrum (art. 4). De Raad wordt voorgezeten door de Voorzitter van de Bank (art. 5).

Het Secretariaat, dat optreedt als administratief orgaan en als griffie staat onder de leiding van een Secretaris-generaal, bijgestaan door een of meerdere Adjuncten-secretaris-generaal (art. 9 en 11). Deze ambtenaren worden benoemd door de Raad van Beheer, met een meerderheid van de twee derden der stemgerechtigde leden voor een termijn van ten hoogste zes jaar. Het mandaat is hernieuwbaar (art. 10,

La Banque Internationale pour la Reconstruction et le Développement, qui, souvent, agit comme intermédiaire dans la conclusion des traités ou se porte garante de la réalisation d'accords d'investissement quand elle n'intervient pas elle-même directement dans les investissements, préconise depuis des années la conclusion d'une convention visant à mettre au point une procédure uniforme, acceptée sur le plan multilatéral, et destinée à régler des cas de rupture de contrat ou des litiges relatifs aux contrats. C'est ainsi que la présente convention est née sous les auspices de la Banque mondiale, qui est d'ailleurs chargée d'en conserver le texte authentique (art. 75).

Le principe essentiel sur lequel se fonde la convention réside dans l'abandon du droit de protection diplomatique, qui ne sera plus exercé par un Etat contractant lorsque l'un de ses ressortissants sera impliqué dans un litige en matière d'investissements avec un autre Etat, et que les deux parties contractantes auront accepté la procédure d'arbitrage de la convention (art. 27, 1er alinéa). Selon le droit des gens traditionnel, le ressortissant d'un Etat ne peut en principe agir contre un autre Etat. Seul l'Etat du national peut intervenir par la voie diplomatique pour protéger un ressortissant. Certains arrangements dérogent à cette règle traditionnelle, et la présente convention contient pareille dérogation. Le particulier ne doit plus s'adresser au préalable à son propre Etat pour intervenir. L'accord prévoit qu'il peut entamer immédiatement lui-même la procédure internationale.

Les Etats contractants ont d'ailleurs également accepté de ne pas formuler de revendication internationale au sujet de tels différends, sauf si l'autre Etat contractant a été condamné et refuse de se conformer à la sentence (art. 27, 1er alinéa). Dans ce cas, il ne s'agit plus en effet d'une rupture de contrat, mais de la non-observation des obligations résultant de la convention, et le conflit prend alors le caractère d'un différend entre Etats.

Les Etats contractants restent libres de faire des démarches diplomatiques tendant uniquement à faciliter le règlement du différend (art. 27, 2e alinéa).

La Convention institue un Centre international pour le Règlement des Différends relatifs aux investissements (art. 1er, 1er alinéa), dont le siège est établi au bureau principal de la Banque internationale pour la Reconstruction et le Développement (art. 2). Le Centre se compose d'un Conseil administratif et d'un Secrétariat (art. 3). Le Conseil administratif comprend un représentant de chaque Etat contractant. Sauf désignation différente, le gouverneur de la Banque nommé par l'Etat contractant remplit les fonctions de représentant de cet Etat au Conseil administratif du Centre (art. 4). Le Conseil est présidé par le Président de la Banque (art. 5).

Le Secrétariat, qui joue le rôle d'organe administratif et de greffe, est placé sous la direction d'un Secrétaire général, assisté d'un ou de plusieurs Secrétaires généraux adjoints (art. 9 et 11). Ces fonctionnaires sont nommés pour une période ne pouvant excéder six ans par le Conseil administratif à la majorité des deux tiers des membres ayant droit de vote. Ils sont rééligibles (art. 10, 1er alinéa). Les deux

lid 1). Beide mandaten zijn onverenigbaar met de uitoefening van enige politieke functie. Andere beroeps- werkzaamheden kunnen door hem slechts worden uitgeoefend met toestemming van de Raad van Beheer (art. 10, lid 2).

De Secretaris-generaal heeft naast de leiding van de administratieve taken van het Secretariaat ook nog de taak te vervullen van griffier; hij zal de vonnissen legaliseren en de afschriften waarmerken. Hij is de vertegenwoordiger in rechte van het Centrum en hij benoemt de personeelsleden van het Secretariaat naar de statutaire reglementen, die vastgesteld worden door de Raad van Beheer (art. 11).

In het Centrum zijn de voornaamste bevoegdheden geconcentreerd bij de Raad van Beheer. Naast de uitdrukkelijke opgesomde bevoegdheden, werd hem zelfs een residuaire bevoegdheid toegekend (art. 6, lid 3). Voor het overige zal hij de bestuurlijke-, de financiële- en de procedurereglementen opstellen. Hij zal de akkoorden met de Bank goedkeuren in verband met het gebruik van haar lokalen en haar diensten. Hij zal de arbeidsvoorwaarden voor het Secretariaat vaststellen, begrotingen opmaken en de uitgaven goedkeuren. Ook het jaarverslag over de activiteiten van het Centrum is aan zijn goedkeuring onderworpen (art. 6, lid 1). De stemmingen gebeuren met de meerderheid der uitgebrachte stemmen (art. 7, lid 2) met uitzondering van de reglementen en de budgettaire beslissingen, die moeten goedgekeurd worden met de twee derden van de stemmen der stemgerechtigde leden (art. 6, lid 1, *in fine*).

In het Centrum kunnen twee procedures voor de beslechting der geschillen worden gevolgd. De partijen hebben de keuze tussen een bemiddeling en een arbitrage (art. 1, lid 2). Het Centrum beschikt daarvoor over een lijst van bemiddelaars en een lijst van scheidsrechters (art. 12). Deze lijsten worden samengesteld door de Voorzitter van de Raad van Beheer, die zal overgaan tot de aanwijzing van tien personen voor iedere lijst. Iedere verdragstaat zal voor elke lijst vier personen kunnen voordragen, die al of niet zijn nationaliteit bezitten (art. 13). De Voorzitter moet bij de aanwijzing rekening houden met volgende criteria : 1. de personen aangewezen voor éénzelfde lijst moeten allen van verschillende nationaliteit zijn (art. 13, lid 2); 2. zij moeten deskundigen zijn op het gebied van de handel, de nijverheid of de financiën en bijzonder bekwaam zijn op juridisch gebied voor de lijst van de scheidsrechters (art. 14, lid 1); 3. zij moeten alle waarborgen bieden van onafhankelijkheid (art. 14, lid 1); 4. de lijsten moeten op zo een wijze worden samengesteld, dat de voornaamste rechtsstelsels van de wereld en de belangrijkste economische sectoren vertegenwoordigd zijn (art. 11, lid 2).

De inschrijving op de lijst geldt voor een periode van zes jaar, die nog kan worden verlengd. Een ingeschreven bemiddelaar of scheidsrechter blijft op de lijst tot de opvolger aangewezen is (art. 15). De aanwijzingen hebben rechtsgevolg vanaf het ogenblik, waarop zij aan de Secretaris-generaal zijn genotificeerd geworden (art. 16, lid 3).

Het Centrum bezit ook een eigen patrimonium, dat wordt samengesteld uit de vergoedingen, die betaald worden voor het gebruik van zijn diensten en even-

functies sont incompatibles avec l'exercice de toute fonction politique. Sauf dérogation accordée par le Conseil administratif, les deux fonctionnaires précités ne peuvent exercer d'autres activités professionnelles (art. 10, 2e alinéa).

Le Secrétaire général dirige les activités administratives du Secrétariat, il remplit les fonctions de greffier, il a le pouvoir d'authentifier les sentences arbitrales et d'en certifier copie. Il représente légalement le Centre et il recrute les membres du personnel du Secrétariat conformément aux règlements statutaires, établis par le Conseil administratif (art. 11).

Les attributions essentielles du Centre sont dévolues au Conseil administratif. Celui-ci, outre les attributions énumérées explicitement, se voit octroyer une compétence résiduaire (art. 6, 3e alinéa). Par ailleurs, il établit les règlements administratifs et financiers ainsi que la procédure. Il approuve les accords avec la Banque en ce qui concerne l'utilisation de ses locaux et de ses services. Il détermine les conditions d'emploi du Secrétariat, prépare les budgets et approuve les dépenses. Le rapport annuel sur les activités du Centre est également soumis à son approbation (art. 6, premier alinéa). Les décisions sont prises à la majorité des voix exprimées (art. 7, 2e alinéa), sauf en ce qui concerne les règlements et les décisions budgétaires, qui doivent être adoptés à la majorité des deux tiers des voix des membres ayant droit de vote (art. 6, premier alinéa, *in fine*).

Le Centre offre deux moyens de régler les différends. Les parties ont le choix entre la conciliation et l'arbitrage (art. premier, 2e alinéa). A cette fin, le Centre dispose d'une liste de conciliateurs et d'une liste d'arbitres (art. 12). Ces listes sont dressées par le Président du Conseil administratif, qui peut désigner dix personnes pour figurer sur chaque liste. Chaque Etat contractant peut présenter pour chacune de ces listes quatre personnes qui ne sont pas nécessairement ses ressortissants (art. 13). Le Président doit, dans ses désignations, tenir compte des critères suivants : 1. les personnes désignées sur une même liste doivent toutes être de nationalité différente (art. 13, 2e alinéa); 2. elles doivent être des experts en matière commerciale, industrielle ou financière et — en ce qui concerne celles qui sont désignées pour la liste d'arbitres — être particulièrement compétentes en matière juridique (art. 14, premier alinéa); 3. elles doivent offrir toute garantie d'indépendance (art. 14, premier alinéa); 4. les listes doivent être établies de telle façon que les principaux systèmes juridiques du monde et les principaux secteurs économiques y soient représentés (art. 14, 2e alinéa).

Les désignations sur une liste sont faites pour des périodes de six ans, renouvelables. Les conciliateurs ou arbitres portés sur les listes continuent d'y figurer jusqu'à désignation de leur successeur (art. 15). Les désignations prennent effet à compter de la date où elles sont notifiées au Secrétaire général (art. 16, 3e alinéa).

Le Centre possède un patrimoine propre constitué par les redevances payées pour l'utilisation de ses services, et par d'autres sources de revenus en rapport

tueel door andere ontvangsten in verband met zijn werking. Indien deze inkomsten niet volstaan om de onkosten te dekken, zal het tekort worden gedragen door de verdragspartijen naar een daartoe door de Raad vastgesteld reglement (art. 17).

Het Centrum heeft volkenrechtelijk de rechtspersoonlijkheid (art. 18, lid 2). Het kan derhalve tegenover Staten en internationale organisaties al de rechtshandelingen verrichten, die nodig zijn voor de verwezenlijking van zijn doelstellingen. Ofschoon het verdrag niet uitdrukkelijk vermeldt dat op het grondgebied der verdragstaten het Centrum eveneens de rechtspersoonlijkheid bezit, spruit dit toch voort uit het feit, dat het bekwaam is in rechte op te treden, contracten te sluiten en roerende en onroerende goederen te verwerven (art. 18, lid *a*, *b* en *c*).

Opdat het Centrum niet het voorwerp zou zijn van drukking en dwang vanwege bepaalde verdragspartijen werden aan de instelling en aan personen, die bij zijn werking betrokken zijn, immuniteiten toegekend (art. 19).

De eigendommen van het Centrum genieten van rechtswege van onschendbaarheid. Aan dit voorrecht kan echter vrijwillig worden verzaakt in bepaalde gevallen (art. 20). De eigendommen, inkomsten, transacties of andere verrichtingen zijn vrij van belastingen en douanerechten (art. 24, lid 1). De archieven van het Centrum zijn onschendbaar (art. 23, lid 1).

De leden van de Raad van Beheer, de bemiddelaars en scheidrechters, het personeel van het Secretariaat genieten de jurisdictionele immuniteit voor handelingen verricht tijdens de uitoefening van hun functie. Ook deze persoonlijke immuniteit kan vrijwillig worden opgeheven door het Centrum (art. 21, lid 1 en 2). Voornoemde personen zullen ook de fiscale immuniteit genieten in verband met de vergoedingen die zij ontvangen voor hun werkzaamheden in het Centrum. Deze immuniteit geldt echter niet meer voor hen, die onderdanen zijn van het land waar zij hun werkzaamheden verrichten (art. 21, lid 2 en 3). De pleitende partijen, hun vertegenwoordigers, raadsleden, advocaten evenals de getuigen en deskundigen genieten de jurisdictionele immuniteiten (art. 22).

Het Centrum is « *ratione materiae* » bevoegd om tussen te komen voor de regeling van geschillen die in rechtstreeks verband staan met een investering, voor zover het geschillen betreft die ontstaan zijn tussen een verdragsluitende Staat en een onderdaan van een andere verdragsluitende Staat. Het geschil zal ook nog aan het Centrum onderworpen worden wanneer het zich voordoet tussen de vreemdeling en een administratief of ondergeschikt orgaan van de Staat, op voorwaarde dat deze laatste soortgelijke instellingen uitdrukkelijk aan het Centrum heeft aangewezen. De procedures zijn echter vrij : beide partijen moeten hun schriftelijke toestemming hebben gegeven (art. 25, lid 1).

De vreemde onderdanen kunnen zowel natuurlijke personen als rechtspersonen zijn. Zij mogen echter niet terzelfder tijd de nationaliteit hebben van de Staat waartegen zij optreden op het ogenblik, waarop

avec ses activités. Si ces revenus ne suffisent pas à couvrir ses dépenses, le déficit sera supporté par les Etats contractants, conformément aux règlements adoptés par le Conseil (art. 17).

Le Centre a la personnalité juridique internationale (art. 18, 2e alinéa). Il peut de ce fait accomplir contre des Etats et des organisations internationales toutes les opérations juridiques nécessaires à la réalisation de ses objectifs. Bien que la Convention ne prévoie pas expressément que le Centre possède également la personnalité juridique sur le territoire des Etats contractants, cela résulte du fait qu'il a capacité d'ester en justice, de contracter et d'acquérir des biens meubles et immeubles (art. 18, lettres *a*, *b* et *c*).

Afin d'éviter que le Centre soit l'objet de pressions et de contraintes de la part de certains Etats contractants, des immunités ont été accordées à l'institution et aux personnes qui en assurent le fonctionnement (art. 19).

Les biens du Centre jouissent de l'immunité de plein droit. Dans certains cas toutefois, le Centre peut renoncer volontairement à ce privilège (art. 20). Ses biens, ses revenus et ses opérations sont exonérés de tous impôts ou droits de douane (art. 24, premier alinéa). Les archives du Centre sont inviolables (art. 23, premier alinéa).

Les membres du Conseil administratif, les conciliateurs et arbitres, le personnel du Secrétariat jouissent de l'immunité juridictionnelle pour les actes accomplis dans l'exercice de leurs fonctions. Mais le Centre peut renoncer volontairement à cette immunité personnelle (art. 21, premier et 2e alinéas). Les personnes précitées jouissent également de l'immunité fiscale pour les indemnités que le Centre leur paie pour leurs travaux. Néanmoins, cette immunité ne s'applique pas à ceux qui sont ressortissants du pays où ils exercent leurs fonctions (art. 21, 2e et 3e alinéas). Les parties, leurs représentants, conseils et avocats de même que les témoins et experts bénéficient des immunités de juridiction (art. 22).

Le Centre est compétent « *ratione materiae* » pour intervenir dans le règlement des différends qui sont en relation directe avec un investissement, pour autant qu'il s'agit de différends entre un Etat contractant et le ressortissant d'un autre Etat contractant. De même, le différend sera soumis au Centre s'il est né entre un étranger et un organe administratif de l'Etat ou dépendant de lui, à condition que ce dernier ait expressément désigné pareils organismes au Centre. Toutefois, les procédures sont libres : les deux parties doivent avoir donné leur consentement écrit (art. 25, premier alinéa).

Les ressortissants étrangers peuvent être des personnes physiques aussi bien que morales. Mais elles ne peuvent posséder en même temps la nationalité de l'Etat partie au différend à la date à laquelle l'accord

de toestemming tot de procedure wordt gegeven noch op het ogenblik waarop het verzoekschrift voor het inleiden van de procedure wordt ingeschreven (art. 25, lid 2, lit. a).

Voor wat de rechtspersonen betreft wordt eveneens vereist dat ze de nationaliteit bezitten van een andere Verdragsluitende Staat dan de Staat die partij is bij het geschil, dit op de datum waarop toestemming verleend werd tot de procedures. Nochtans kan een akkoord geldig worden gesloten tussen een Staat en een rechtspersoon, die zijn nationaliteit bezit maar die t.a.v. de procedure zal beschouwd worden als een vreemde rechtspersoon, wegens het feit, dat de werkelijke controle over deze laatste uitgeoefend wordt door vreemdelingen (art. 25, lid 2, lit. b).

Wanneer de partijen hun instemming tot arbitrage verlenen, moet dit worden verklaard als een verzaking aan elk ander verhaal, tenzij zij in onderling akkoord een afwijkende verklaring afleggen bij het Centrum. Het is niet noodzakelijk dat de interne middelen tot rechtsherstel zouden uitgeput zijn vóór de arbitrage tenzij de betrokken Staat deze voorwaarde uitdrukkelijk zou hebben gesteld (art. 26).

Zoals reeds aangehaald kan een bemiddelings- of een scheidsrechterlijke procedure worden gevolgd. Beide procedures worden in het verdrag nader omschreven.

De conciliatie wordt ingeleid door een schriftelijk verzoek, dat door een der partijen gericht wordt aan de Secretaris-generaal. Deze stuurt een afschrift aan de tegenpartij (art. 28, lid 1). Het verzoekschrift moet de namen der partijen en hun toestemming tot de procedure vermelden. Het moet ook het voorwerp van het geschil aanduiden (art. 28, lid 2). De Secretaris-generaal zal het verzoekschrift inschrijven op de rol van de bemiddelingsprocedures. Hij kan echter de inschrijving weigeren, wanneer hij oordeelt, dat het geschil duidelijk buiten de bevoegdheid valt van het Centrum. Hij zal aan de partijen de inschrijving of de weigering notificeren (art. 28, lid 3).

Voor de samenstelling van de bemiddelingscommissie kunnen twee methodes worden gevolgd. De partijen kunnen zelf overeenkomen hoe één of een oneven aantal bemiddelaars zullen worden aangeduid. Indien een dergelijk akkoord tussen de partijen niet is tot stand gekomen, zal de Commissie bestaan uit drie bemiddelaars. Naar een klassieke methode, zal iedere partij voor zichzelf een bemiddelaar aanduiden. De derde bemiddelaar, die ook als voorzitter zal optreden zal bij overeenstemming tussen de partijen worden benoemd (art. 29, 2° lid). Indien de Commissie niet samengesteld is binnen de negentig dagen na de notificatie van het verzoekschrift, dat de procedure inleidt, door de Secretaris-generaal, kan de Voorzitter op verzoek van één der partijen de nog niet benoemde bemiddelaars aanduiden; de partijen kunnen bij onderling akkoord de termijn van negentig dagen wijzigen (art. 30). De partijen kunnen bemiddelaars aanduiden, die niet op de lijst voorkomen van het Centrum. De Voorzitter is echter in zijn aanduiding beperkt tot personen, die op de lijst werden ingeschreven (art. 31). In verband met de procedure moet worden onderstreept, dat zij in principe dient gevoerd te worden naar de op het ogenblik geldende reglemen-

sur la procédure a été donné ni à la date à laquelle la requête a été enregistrée (art. 25, 2° alinéa, litt. a).

Quant aux personnes morales, il est exigé qu'elles possèdent elles aussi la nationalité d'un Etat contractant autre que l'Etat partie au différend à la date à laquelle a été donné le consentement sur les procédures. Néanmoins, un accord peut être valablement conclu entre un Etat et une personne morale qui possède sa nationalité mais qui, pour la procédure, sera considérée comme une personne morale étrangère en raison du contrôle exercé sur elle par des étrangers (art. 25, point 2, lettre b).

Le consentement des parties à l'arbitrage est, sauf stipulation contraire faite d'un commun accord, considéré comme impliquant renonciation à l'exercice de tout autre recours. Il n'est pas indispensable que les voies de recours internes soient épuisées avant l'arbitrage, à moins que l'Etat contractant l'ait exigé expressément (art. 26).

Comme nous l'avons indiqué plus haut, les parties peuvent adopter une procédure de conciliation ou d'arbitrage. La Convention donne une définition plus précise de ces deux procédures.

La procédure de conciliation est entamée par une requête écrite adressée par l'une des parties au Secrétaire général. Celui-ci en envoie copie à l'autre partie (art. 28, 1er alinéa). La requête doit mentionner les noms des parties et leur consentement à la procédure. Elle doit indiquer également l'objet du différend (art. 28, 2). Le Secrétaire général enregistre la requête au rôle des procédures de conciliation. Mais il peut refuser l'enregistrement s'il estime que le différend excède manifestement la compétence du Centre. Il notifie l'enregistrement ou le refus d'enregistrement aux parties (art. 28, 3).

Deux méthodes peuvent être suivies pour constituer la commission de conciliation. Les parties peuvent convenir elles-mêmes du mode de nomination d'un conciliateur unique ou d'un nombre impair de conciliateurs. A défaut d'accord entre les parties, la Commission comprendra trois conciliateurs. Conformément à la méthode classique, chaque partie nommera un conciliateur. Le troisième, qui présidera les débats, sera nommé par accord des parties (art. 29, 2° alinéa). Si la Commission n'a pas été constituée dans les nonante jours suivant la notification de l'enregistrement de la requête par le Secrétaire général le Président pourra, à la demande de l'une des parties, nommer les conciliateurs non encore désignés; les parties peuvent d'un commun accord modifier le délai prévu de nonante jours (art. 30). Elles peuvent également prendre des conciliateurs hors de la liste du Centre. Le choix du Président sera limité aux personnes inscrites sur cette liste (art. 31). Au sujet de la procédure, il importe de souligner qu'en principe, elle doit être conduite conformément au règlement en vigueur à ce moment. Toutefois, les parties peuvent convenir de suivre une autre procédure (art. 33). Tout déclinatoire de sa compétence, ainsi

ten. De partijen mogen echter bij onderlinge toestemming andere procedureregelingen volgen (art. 33). Elke afwijzing van bevoegdheid, evenals alle vragen betreffende de procedure, zullen door de Commissie zelf worden beslist (art. 32, 33). De Commissie zal de geschilpunten ophelderen en pogen de partijen tot een oplossing te brengen. In dit verband kan zij aanbevelingen tot hen richten (art. 34, lid 1).

Indien de partijen een overeenstemming bereiken of indien de Commissie meent dat een regeling niet kan bekomen worden, zal zij dit vermelden in een proces-verbaal. Zij zal eveneens een proces-verbaal opstellen, indien een partij niet verschijnt of zich aan de procedure onttrekt (art. 34).

Om de conciliatieprocedure de nodige vlotheid te verlenen en de partijen ongedwongen in de onderhandelingen te betrekken, werd in het verdrag bepaald, dat verklaringen of voorstellen, die voor de Commissie, door een partij werden gedaan niet tegen deze partij zullen kunnen aangewend worden in andere internationale procedures (art. 35).

De partijen kunnen verkiezen hun geschillen door arbitrage te regelen. Indien zij na gemeenschappelijk overleg, deze soort regeling hebben gekozen, zal het volstaan, dat een van de partijen een verzoekschrift richt aan de Secretaris-generaal. Deze zal onderzoeken of het voorwerp van de betwisting, binnen de bevoegdheid valt van het Centrum. Indien het daarmede overeenstemt, zal het op de rol van de arbitrages worden ingeschreven. Indien het object van het geschil buiten de bevoegdheid valt van het Centrum, zal de inschrijving door de Secretaris-generaal geweigerd worden. In elk geval zal de Secretaris-generaal een afschrift van het verzoekschrift notificeren aan de tegenpartij en de twee partijen verwittigen van zijn beslissing van inschrijving op de rol of van zijn weigering tot overschrijving (art. 36).

Nadat het geding werd ingeschreven, zal worden overgegaan tot de samenstelling van het scheidsgerecht. Twee methodes kunnen daartoe worden gevolgd: de partijen kunnen zelf door een onderling akkoord de scheidsrechters aanduiden en de samenstelling van het scheidsgerecht bepalen. Wanneer deze methode wordt gevolgd, eist het verdrag alleen maar dat een oneven aantal scheidsrechters of slechts één enkele scheidsrechter wordt aangeduid. Voor het overige kunnen de partijen in hun akkoord alle regelingen bedingen, die zij nuttig achten (art. 37, lid 2, lit. a). Indien echter de partijen over de samenstelling van het scheidsgerecht geen bijzonder akkoord hebben afgesloten, zal het arbitragecollege worden gevormd naar het klassiek schema der gemengde scheidsrechterlijke commissies. Iedere partij zal voor haar een scheidsrechter aanduiden, de derde scheidsrechter, die eveneens zal optreden als voorzitter, zal in overeenstemming tussen de twee partijen worden aangewezen (art. 37, lid 2, lit. b). Indien het scheidsgerecht niet volledig is samengesteld na de termijn van negentig dagen na notificatie van het verzoekschrift of na een termijn bepaald door de partijen, zal de Voorzitter van het Centrum mogen overgaan tot de aanduiding van de nog ontbrekende rechters (art. 38). De Voorzitter is echter beperkt in zijn keuze tot gezwoeren die voortkomen op de lijsten van scheidsrechters van het Cen-

que toutes les questions de procédure, seront tranchés par la Commission elle-même (art. 32, 33). La Commission a pour fonction d'éclairer les points en litige et s'efforcera d'amener les parties à une solution. A cet effet, elle peut leur adresser des recommandations (art. 34, 1er alinéa).

Si les parties se mettent d'accord ou si la Commission estime qu'il n'y a aucune possibilité d'accord entre elles, elle en fera mention dans un procès-verbal. Elle dressera également un procès-verbal si l'une des parties fait défaut ou s'abstient de participer à la procédure (art. 34).

Pour assurer le déroulement souple de la procédure de conciliation et permettre aux parties de participer sans réticence aux négociations, la Convention prévoit que les déclarations ou les propositions faites devant la Commission par l'une des parties ne pourront être invoquées contre elle à l'occasion d'une autre procédure internationale (art. 35).

Il est également loisible aux parties de régler leurs différends par la voie de l'arbitrage. Si, après s'être concertées, elles adoptent cette procédure, il suffit que l'une d'entre elles adresse par écrit une requête à cet effet, au Secrétaire général. Celui-ci examinera si l'objet du différend relève de la compétence du Centre. S'il estime qu'il en est ainsi, il inscrira la requête au rôle des arbitrages. Si, au contraire, l'objet du différend excède la compétence du Centre, le Secrétaire général refusera de l'enregistrer. En toute hypothèse, il adressera copie de la requête à l'autre partie et notifiera à l'une et à l'autre l'enregistrement ou le refus d'enregistrement (art. 36).

Après enregistrement du différend, il sera procédé à la constitution du Tribunal arbitral. Deux méthodes peuvent être suivies en la matière: les parties peuvent elles-mêmes et d'un commun accord désigner les arbitres et déterminer la composition du Tribunal. Dans ce cas, la convention exige simplement la désignation d'un arbitre unique ou d'un nombre impair d'arbitres. Par ailleurs, les parties peuvent stipuler dans leur accord toutes les modalités de règlement qu'elles estiment utiles (art. 37, 2e alinéa, lettre a). A défaut d'accord entre les parties sur la composition du Tribunal arbitral, celui-ci sera formé sur le modèle classique des commissions arbitrales mixtes. Chaque partie désignera un arbitre, et le troisième, qui sera le président, sera nommé par accord des parties (art. 37, 2e alinéa, lettre b). Si le tribunal n'a pas été constitué dans les nonante jours suivant la notification de l'enregistrement de la requête ou dans le délai fixé par les parties, le Président du Centre pourra nommer les arbitres non encore désignés (art. 38). Le choix du Président est toutefois limité aux arbitres figurant sur les listes d'arbitres du Centre. Les parties, en revanche, sont entièrement libres à cet égard (art. 40, 1er alinéa). Tant les arbitres que les conciliateurs peuvent être récusés, lorsqu'ils n'offrent pas de garanties suffisantes d'indépendance ou de compétence (art. 57). En principe, la Commission ou

trum. De partijen zijn daartoe in hun keuze niet beperkt geworden (art. 40, lid 1). Scheidsrechters kunnen zoals de bemiddelaars worden gewraakt, wanneer zij niet de voldoende waarborgen bieden van onafhankelijkheid of bekwaamheid (art. 57). In principe beslist de Commissie of het scheidsgerecht bij stemming over de wraking (art. 58). In verband met de procedure kunnen volgende regelingen worden onderstreept: het scheidsgerecht mag oordelen over zijn eigen bevoegdheid. Over elke afwijzing van bevoegdheid kan geoordeeld worden als over een preliminaire vraag ofwel kan het onderzoek gevoegd worden bij dit over de grond van de zaak (art. 41). Het scheidsgerecht kan trouwens oordelen over alle incidentele, bijkomende eisen en tegeneisen, op voorwaarde, dat zij rechtstreeks verband houden met het voorwerp van het geschil (art. 46). Het mag ook voorlopige maatregelen bevelen, tenzij de partijen er anders over beschikken door een onderlinge overeenkomst (art. 47).

Het scheidsgerecht mag niet overgaan tot rechtswegering op grond van het feit, dat er juridische moeilijkheden bestaan of dat er leemten voorkomen in de wetteksten (art. 42, lid 2). De rechtsbronnen, waarop de uitspraken kunnen gefundeerd worden, zijn de volgende: in de eerste plaats de rechtsregels, die de partijen in hun overeenkomst hebben bepaald; bij gebreke van een overeenkomst op dit stuk, zal men moeten beroep doen op het nationaal recht van de Staat, die partij is in het geding evenals op het volkenrecht. Voor rechtsonconflicten worden de regels toegepast, die daarover bestaan in het nationaal recht van de Staat, die partij is in het geding (art. 42, lid 1). Een vonnis « ex aequo et bono » mag slechts worden gewezen, wanneer de partijen daartoe voorafgaandelijk zijn overeengekomen (art. 42, lid 3).

Het geding wordt verder gevoerd overeenkomstig de bepalingen van het Arbitragereglement. De partijen kunnen zich echter akkoord stellen om over bepaalde punten van dit Reglement af te wijken (art. 44). Het vonnis kan gewezen worden op tegenspraak of bij verstek. Voor deze laatste hypothese bepaalt het verdrag, dat de afwezigheid van een partij niet zal beschouwd worden als een erkenning van de juistheid van de beweringen van de tegenpartij (art. 45, lid 1). Alvorens uitspraak te doen, kan het scheidsgerecht eerst nog de verstek makende partij verwittigen en haar een bepaalde termijn van respijt toekennen (art. 45, lid 2).

De uitspraak die gemotiveerd moet zijn, wordt gegeven bij meerderheid van stemmen. Zij wordt alleen getekend door de leden van het scheidsgerecht, die er voor hebben gestemd. De andere rechters mogen hun afwijkende mening aan de uitspraak doen toevoegen (art. 48). De Secretaris-generaal notificeert onverwijld concludende afschriften van de uitspraak aan de partijen (art. 49, lid 1). Het Centrum publiceert geen enkele uitspraak zonder de toestemming van de partijen (art. 48, lid 5).

De uitspraak heeft kracht van gewijsde (art. 53, lid 1), doch zij is vatbaar voor aanvulling, interpretatie, herziening en vernietiging. De aanvulling kan gebeuren op verzoek van een der partijen, wanneer het Scheidsgerecht zou nagelaten hebben te beslissen over een bepaald punt van het geschil of

le Tribunal se prononce sur la récusation au moyen d'un vote (art. 58). Quant à la procédure, il y a lieu de souligner les dispositions suivantes. Le Tribunal arbitral est juge de sa propre compétence. Tout déclinatoire de compétence peut être jugé comme question préalable, ou son examen peut être joint à celui des questions de fond (art. 41). Le Tribunal peut d'ailleurs statuer sur toutes demandes incidentes, additionnelles ou reconventionnelles à condition qu'elles se rapportent directement à l'objet du différend (art. 46). Il peut également ordonner toutes mesures conservatoires, sauf accord contraire des parties (art. 47).

Le Tribunal ne peut refuser de juger sous prétexte qu'il se présente des difficultés de droit ou qu'il existe des lacunes dans les textes légaux (art. 42, 2e alinéa). Les sources de droit sur lesquelles les sentences peuvent se fonder sont les suivantes: en premier lieu, il y a les règles de droit adoptées par les parties; faute d'accord des parties sur ce point, le Tribunal appliquera le droit national de l'Etat contractant partie au différend ainsi que les principes du droit international. En cas de conflit des lois, il sera fait application des règles du droit national de l'Etat partie au différend (art. 42, 1er alinéa). Le Tribunal ne peut statuer « ex aequo et bono » que si les parties en sont d'accord (art. 42, 3e alinéa).

La procédure est conduite conformément aux dispositions du Règlement d'Arbitrage. Toutefois, les parties peuvent convenir d'y déroger sur certains points (art. 44). Le jugement peut être rendu contradictoirement ou par défaut. Dans ce dernier cas, la Convention prévoit que l'absence de l'une des parties ne sera pas considérée comme un acquiescement aux prétentions de l'autre (art. 45, 1er alinéa). Avant de statuer, le Tribunal peut encore avertir la partie défaillante et lui accorder un délai de grâce (art. 45, 2e alinéa).

La sentence, qui doit être motivée, est acquise à la majorité des voix. Elle est signée par les membres du Tribunal qui se sont prononcés en sa faveur. Les autres juges peuvent faire joindre à la sentence leur opinion dissidente (art. 48). Le Secrétaire général envoie sans délai aux parties copies certifiées conformes de la sentence (art. 49, 1er alinéa). Le Centre ne publie aucune sentence sans le consentement des parties (art. 48, 5e alinéa).

La sentence a force de chose jugée (art. 53, 1er alinéa), mais elle est susceptible d'être complétée, interprétée, révisée et annulée. Elle peut être complétée à la demande d'une des parties, si le Tribunal a omis de se prononcer sur un point déterminé du différend ou si la sentence contient une erreur matérielle.

wanneer de uitspraak een materiële vergissing insluit. Deze eis moet worden ingesteld binnen de vijfenveertig dagen na de uitspraak. De aanvullende uitspraak maakt integrerend deel uit van de eerste uitspraak en wordt op dezelfde wijze als deze ter kennis gebracht van de partijen (art. 49, lid 2).

Een interpretatieve uitspraak kan aan het Scheidsgerecht worden aangevraagd, wanneer de partijen het niet eens zijn over de betekenis van de uitspraak. Een partij kan daartoe een verzoekschrift richten tot de Secretaris-generaal, die het zal overmaken aan het Scheidsgerecht dat de uitspraak heeft gewezen. Alleen wanneer het niet mogelijk blijkt, dit Scheidsgerecht opnieuw samen te stellen, zal tot de vorming van een ander Scheidsgerecht worden overgegaan. Het Scheidsgerecht heeft bevoegdheid om gedurende deze procedure de tenuitvoerlegging van de uitspraak op te schorten (art. 50).

Aan de hand van een gelijkaardig verzoekschrift kan door een partij de herziening van de uitspraak worden gevraagd. Deze rechtspleging is slechts mogelijk op grond van de ontdekking van een nieuw feit, dat van aard is een beslissende invloed uit te oefenen op de uitspraak en dat aan het Scheidsgerecht onbekend was op het ogenblik van de uitspraak. De onwetendheid van het Scheidsgerecht mag ook niet toe te schrijven zijn aan de fout of de nalatigheid van de partij, die er zich op beroept. De procedure voor herziening mag niet meer worden ingeleid na het verloop van een termijn van drie jaar na de uitspraak en moet worden ingesteld binnen de termijn van negentig dagen na de ontdekking van het nieuwe feit. Indien het mogelijk is, zal het Scheidsgerecht, dat de eerste uitspraak heeft gedaan, opnieuw worden samengesteld. Ook in deze rechtspleging kan de tenuitvoerlegging van de uitspraak worden opgeschort (art. 51).

Een partij kan ook aan de Secretaris-generaal een verzoek richten om de vernietiging van de uitspraak te vragen. De gronden van vernietiging zijn echter uitdrukkelijk in het verdrag opgesomd. Vernietiging kan slechts gebeuren wegens : 1. onjuiste samenstelling van het scheidsgerecht; 2. duidelijke overschrijding van bevoegdheid; 3. omkoping van een lid van het Scheidsgerecht; 4. ernstige afwijking van een grondregel van de procedure; 5. het ontbreken van motieven, waarop de beschikkingen van de uitspraak steunen.

De vernietiging moet worden aangevraagd binnen de honderdtwintig dagen na de uitspraak, uitgenomen op grond van omkoping. In dit laatste geval verloopt dezelfde termijn slechts vanaf de ontdekking van het feit. Drie jaar na het vonnis kan de eis echter niet meer worden ingesteld (art. 52, lid 1 en 2).

Het Scheidsgerecht dat over een dergelijke eis zal oordelen, bestaat uit drie scheidsrechters, die aangeduid worden door de voorzitters van de Raad van Beheer, op de lijsten van de scheidsrechters. Zij mogen geen banden hebben met een van de partijen d.w.z. dat zij hun nationaliteit niet mogen hebben, noch door hen mogen aangewezen zijn. Zij mogen ook de nationaliteit niet hebben van de leden van het eerste Scheidsgerecht.

La requête doit être présentée dans les quarante-cinq jours de la sentence. La sentence complémentaire fait partie intégrante de la première sentence et est notifiée aux parties dans les mêmes formes que celle-ci (art. 49, 2e alinéa).

Si les parties ne sont pas d'accord quant au sens de la sentence, un jugement interprétatif peut être demandé au Tribunal. A cette fin, l'une des parties peut adresser au Secrétaire général une requête que celui-ci transmet au Tribunal arbitral qui a statué. Ce n'est que dans l'hypothèse où il paraît impossible de le reconstituer qu'il est procédé à la constitution d'un nouveau Tribunal arbitral. Celui-ci peut suspendre l'exécution de la sentence durant cette procédure (art. 50).

Chacune des parties peut demander la révision de la sentence au moyen d'une requête similaire. Néanmoins, cette procédure n'est possible qu'en raison de la découverte d'un fait nouveau qui est de nature à exercer une influence décisive sur la sentence, et qui était inconnu du Tribunal à l'époque où il a rendu sa sentence. L'ignorance du Tribunal ne peut être attribuable à la faute ou à la négligence de la partie qui l'invoque. La procédure de révision ne peut plus être introduite après un délai de trois ans suivant la date de la sentence, et elle doit être entamée dans les nonante jours suivant la découverte du fait nouveau. Si possible, le Tribunal ayant rendu la sentence sera reconstitué. Dans cette procédure également, l'exécution de la sentence peut être suspendue (art. 51).

Chacune des parties peut en outre adresser au Secrétaire général une requête tendant à annuler la sentence. Toutefois, la convention énumère explicitement les motifs d'annulation. Celle-ci ne peut être prononcée que pour les motifs suivants : 1. vice dans la constitution du Tribunal; 2. excès de pouvoir manifeste du Tribunal; 3. corruption d'un membre du Tribunal; 4. inobservation grave d'une règle fondamentale de procédure; 5. défaut de motifs.

L'annulation doit être demandée dans les cent vingt jours suivant la date de la sentence, sauf pour cause de corruption. Dans ce dernier cas, le délai ne court qu'à partir de la découverte du fait. Toutefois, la demande doit être formée dans les trois ans après la date de la sentence (art. 52, premier et 2e alinéas).

Le Tribunal qui se prononcera sur cette demande est constitué de trois arbitres désignés par les présidents du Conseil administratif parmi les arbitres figurant sur les listes. Ils ne peuvent avoir aucun lien avec l'une des parties, en d'autres termes, ils ne peuvent posséder la même nationalité ni avoir été désignés par elles. De même, ils ne peuvent avoir la nationalité des membres du premier Tribunal.

De eerste uitspraak kan gedeeltelijk worden vernietigd (art. 52, lid 3). In deze hypothese wordt het geschil op verzoek van een partij aan het oordeel van een nieuw scheidsgerecht onderworpen (art. 52, lid 6). Tijdens de procedure van vernietiging is opnieuw schorsing van de tenuitvoerlegging van de eerste uitspraak mogelijk (art. 52, lid 5).

De uitspraken zijn niet alleen bindend voor de partijen maar zij moeten ook als dusdanig door de verdragstaten worden erkend. Zij zijn te beschouwen als vonnissen, die gewezen werden door een nationale rechter (art. 54, lid 1). De tenuitvoerlegging op het grondgebied van een verdragstaat kan worden bekomen door het eensluidend verklaard afschrift van de uitspraak over te leggen aan een door de betrokken Staat aangewezen instantie of rechtbank. Deze instantie of rechtbank moet door de betrokken Staat worden bekend gemaakt aan de Secretaris-generaal van het Centrum (art. 54, lid 2). De modaliteiten van de tenuitvoerlegging worden bepaald door de nationale wetgeving van de Staat op wiens grondgebied zij wordt voltrokken (art. 54, lid 3).

De immuniteit van een Staat, ten aanzien van de tenuitvoerlegging van vonnissen, zoals bepaald wordt in het intern recht van die Staat, blijft echter onaangetast (art. 55).

De kosten veroorzaakt door het gebruik van de diensten van het Centrum worden verdeeld naar de bepalingen van een door de Raad opgelegd reglement. Het is de Secretaris-generaal, die de vergoedingen vaststelt die verschuldigd zijn door de partijen (art. 59). De honoraria en onkosten van de leden van de Commissie en het Scheidsgerecht worden ook bepaald in overleg met de Secretaris-generaal. De partijen kunnen ook daarover voorafgaandelijk met de Commissie of het Scheidsgerecht een overeenkomst afsluiten (art. 60). Voor de bemiddeling worden de kosten in principe gelijkelijk verdeeld tussen de partijen (art. 61, lid 1). Voor een arbitrage daarentegen wordt de verdeling der kosten principieel beslist door het scheidsgerecht en vastgelegd in de uitspraak. De partijen kunnen door een onderling akkoord steeds een andere regeling treffen (art. 61, lid 2).

In de regel gebeuren de procedures op de plaats waar het Centrum gevestigd is (art. 62). Zij kunnen echter ook op een andere plaats worden gehouden door een beslissing van de Commissie of het Scheidsgerecht, na overleg met de Secretaris-generaal (art. 63, lit. b). Het Centrum kan ook regelingen treffen met het Permanent Hof van Arbitrage of andere publiek- of privaatrechtelijke instellingen, om de procedure aldaar te laten gebeuren (art. 63, lit. a).

De geschillen, die tussen de Verdragsluitende Staten zouden kunnen voorkomen in verband met de toepassing en de interpretatie van het verdrag, zullen bij voorkeur door diplomatieke onderhandelingen in der minne dienen opgelost te worden. Indien aldus geen oplossing wordt bekomen, zal het geschil op initiatief van één partij aanhangig worden gemaakt bij het Internationaal Hof van Justitie. De partijen blijven evenwel nog altijd vrij om door een onderling akkoord

La première sentence peut être annulée en partie (art. 52, 3e alinéa). Dans cette hypothèse, le différend est, à la requête d'une des parties, soumis à un nouveau Tribunal (art. 52, 6e alinéa). Durant la procédure d'annulation, une nouvelle suspension de l'exécution de la première sentence peut être obtenue (art. 52, 5e alinéa).

Les sentences rendues ne sont pas seulement obligatoires pour les parties, mais elles doivent également être reconnues comme telles par les États contractants. Elles doivent être considérées comme des jugements rendus par un juge national (art. 54, premier alinéa). L'exécution sur le territoire d'un État contractant peut être obtenue en soumettant la copie certifiée conforme de la sentence à une autorité ou à un tribunal désigné par l'État intéressé. Celui-ci doit faire connaître au Secrétaire général du Centre l'autorité ou le tribunal qu'il désigne à cet effet (art. 54, 2e alinéa). Les modalités d'exécution sont régies par la législation nationale de l'État sur le territoire duquel l'exécution est poursuivie (art. 54, 3e alinéa).

L'immunité d'exécution d'un État, telle qu'elle est déterminée dans son droit interne, reste toutefois entière (art. 55).

Les frais d'utilisation des services du Centre sont répartis conformément au règlement établi par le Conseil en la matière. C'est le Secrétaire général qui fixe les redevances dues par chaque partie (art. 59). Les honoraires et frais des membres de la Commission et du Tribunal sont également fixés en accord avec le Secrétaire général. Mais il est loisible aux parties de conclure au préalable un accord sur ce point avec la Commission ou le Tribunal (art. 60). Dans le cas d'une procédure de conciliation, les frais sont en principe supportés à parts égales par les parties (art. 61, premier alinéa). Dans le cas d'une procédure d'arbitrage, par contre, la répartition des frais est en principe décidée par le Tribunal et fixée dans la sentence. Mais les parties peuvent d'un commun accord adopter un autre mode de règlement (art. 61, 2e alinéa).

En règle générale, les procédures de conciliation et d'arbitrage se déroulent au siège du Centre (art. 62). Elles peuvent néanmoins, par une décision de la Commission ou du Tribunal, se dérouler en tout autre lieu, après consultation du Secrétaire général (art. 63, litt. b). Le Centre peut également conclure des arrangements avec la Cour permanente d'Arbitrage ou toute autre institution publique ou privée, aux fins d'y organiser le déroulement des procédures en question (art. 63, litt. a).

Les différends qui pourraient surgir entre les États contractants quant à l'interprétation ou à l'application de la Convention devront être de préférence résolus à l'amiable par des négociations diplomatiques. Si aucune solution n'est trouvée par cette voie, le différend sera, à l'initiative de l'une des parties, porté devant la Cour internationale de Justice. Mais même alors, les parties demeurent toujours libres de convenir d'une autre méthode de règlement (art. 61).

een andere procedure te kiezen (art. 64). Op voorstel van een Lid-Staat, kan de Raad van Beheer met een meerderheid van de twee derden van de stemgerechtigden een amendement op het verdrag aanvaarden. Dit zal slechts effect sorteren nadat het door alle verdragstaten werd bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd (art. 66).

Het verdrag staat open voor toetreding voor alle Lid-Staten van de Bank. De Staten, die het lidmaatschap niet bezitten, kunnen ook toetreden, doch zij moeten verdragspartij zijn van het Statuut van het Internationaal Hof van Justitie en zij moeten door de Raad van Beheer aanvaard worden als leden van het Centrum als gevolg van een stemming met de gekwalificeerde meerderheid van de twee derden van de leden van de Raad (art. 67).

Het verdrag treedt in werking dertig dagen na de ontvangst door de Wereldbank van de twintigste akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring (art. 68, lid 2). Het verdrag kan ook worden opgezegd door een schriftelijke notificatie aan de Bank. Deze akte heeft rechtsgevolg na een termijn van zes maanden (art. 71).

**

Het wetsontwerp tot goedkeuring van het verdrag bevat verschillende artikelen. Naar het eerste artikel zal het internationaal akkoord volkomen uitwerking hebben. Artikel 2 maakt het verdrag ook van toepassing op instellingen van publiek recht en organen van de Staat. Zijn toepassing vormt een afwijking op de artikelen 83 en 1004 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Artikel 3 belast de Minister van Buitenlandse Zaken met de verificatie van de authenticiteit van het vonnis met het oog op zijn uitvoering in België. De authentiek bevonden uitspraken worden door bemiddeling van de Minister van Justitie overgemaakt aan de hoofdgriffier van het Hof van Beroep te Brussel, die de formule van tenuitvoerlegging aanbrengt. Deze procedure werd geïnspireerd door de regelingen, die ter zake bestaan voor de arresten van het Hof van Justitie der Europese Gemeenschappen. Naar artikel 4 worden grossen en afschriften van de scheidsrechterlijke beslissingen, waarvoor de formaliteiten van uitvoerbaarheid werden vervuld door de griffie van het Hof van Beroep te Brussel vrijgesteld van griffierechten. Het artikel 280 van het koninklijk besluit van 30 november 1939 betreffende het Wetboek van Registratie-, Hypotheek- en Griffierechten wordt daartoe aangevuld met een 7° lid. Het artikel 5 verleent de Koning de bevoegdheid alle bijkomende maatregelen te treffen, die nodig zouden blijken voor de uitvoering der scheidsrechterlijke beslissingen.

Het ontwerp werd bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers ingediend terwijl het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering nog van toepassing was.

De regering heeft op het wetsontwerp een amendement ingediend op artikel 2. Dit verwees naar bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, dat inmiddels vervangen werd door het Gerechtelijk Wetboek. De nieuwe tekst van de Rege-

Sur proposition d'un Etat contractant, le Conseil administratif peut, à la majorité des deux tiers des voix, accepter un amendement à la Convention. Cet amendement n'entrera en vigueur que lorsque tous les Etats contractants l'auront ratifié, accepté ou approuvé (art. 66).

La Convention est ouverte à la signature de tous les Etats membres de la Banque. Elle est également ouverte à la signature de tout autre Etat, pour autant qu'il soit partie au Statut de la Cour internationale de Justice, et qu'il soit accepté par le Conseil administratif comme membre du Centre, à la majorité qualifiée des deux tiers des membres de ce Conseil (art. 67).

La Convention entrera en vigueur trente jours après la date du dépôt à la Banque mondiale du vingtième instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation (art. 68, 2° alinéa). La Convention peut également être dénoncée par une notification écrite à la Banque. Cet acte prend effet après un délai de six mois (art. 71).

**

Le projet de loi portant approbation de la Convention comporte plusieurs articles. Aux termes de l'article 1er, l'accord international sortira son plein et entier effet. L'article 2 rend cet accord applicable aux collectivités publiques et aux organismes dépendant de l'Etat. L'application des dispositions de la Convention à ces organismes déroge aux articles 83 et 1004 du Code de procédure civile. L'article 3 charge le Ministre des Affaires étrangères de vérifier l'authenticité des sentences produites en vue d'être exécutées en Belgique. Les documents authentifiés sont transmis, à l'intervention du Ministre de la Justice, au greffier en chef de la Cour d'appel de Bruxelles, qui appose la formule exécutoire. Cette procédure s'inspire des dispositions existant en la matière pour les arrêts de la Cour de Justice des Communautés européennes. Aux termes de l'article 4, les expéditions ou copies des décisions arbitrales pour lesquelles les formalités exécutoires ont été remplies par le greffe de la Cour d'appel de Bruxelles sont exemptées des droits de greffe. A cette fin, l'article 280 de l'arrêté royal du 30 novembre 1939 contenant le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe est complété par un 7°. L'article 5 autorise le Roi à prendre toutes les mesures complémentaires nécessaires à l'exécution des sentences arbitrales en Belgique.

Au moment où le projet fut déposé à la Chambre des Représentants, le Code de Procédure civile était encore en vigueur.

Le Gouvernement a présenté un amendement à l'article 2. Celui-ci renvoyait à certaines dispositions de ce Code, qui a été remplacé depuis lors par le Code judiciaire. Le nouveau texte du Gouvernement est rédigé comme suit : « La Convention visée à l'ar-

ring luidt : « Het in artikel 1 bedoelde Verdrag is van toepassing op de Staat en op de samenstellende delen en organen van de Staat ».

Het wetsontwerp zoals het door de Regering is gewijzigd en het verslag zijn met eenparigheid van stemmen goedgekeurd.

De Verslaggever,
E. VAN BOGAERT.

De Voorzitter,
P. STRUYE.

tiele 1er est applicable à l'Etat, aux collectivités publiques et aux organismes dépendant de lui ».

Le projet de loi tel qu'il est amendé par le Gouvernement ainsi que le présent rapport ont été admis à l'unanimité.

Le Rapporteur,
E. VAN BOGAERT.

Le Président,
P. STRUYE.